

66. møde.

Onsdag den 8. maj kl. 18.

Formanden:

Medlemmer af folketinget Karlskov Jensen, Skytte, Grete Hækkerup, Bay og H. C. Toft har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folketinget.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Karlskov Jensen) (V):

Jeg har herved den ære at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folketinget. Forslaget går ud på, at der nedsættes et nyt stående udvalg, det energipolitiske udvalg, hvortil udvalgsbehandling af energipolitiske sager i folketinget tænkes henlagt. Jeg skal i øvrigt henvise til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Formanden:

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Første behandling af forslag til lov om ændring af visse forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af cigaretter, fintskåret røgtobak, spiritus, vin og øl).

(Lovforslaget (nr. 167) findes i tillæg A. sp. 2833, fremsættelsen i tidenden sp. 6285).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v.

(Lovforslaget (nr. 169) findes i tillæg A. sp. 2749, fremsættelsen i tidenden sp. 6285).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.

(Lovforslaget (nr. 170) findes i tillæg A. sp. 2845, fremsættelsen i tidenden sp. 6285).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger. (Afgift af vaskemaskiner, køleskabe, frysebokse, el-kømfurer og støvsugere m. m. Forhøjelse af afgift af fjernsynsmodtagere).

(Lovforslaget (nr. 171) findes i tillæg A. sp. 2875, fremsættelsen i tidenden sp. 6285).

Første behandling af forslag til lov om afgift af elektricitet.

(Lovforslaget (nr. 172) findes i tillæg A. sp. 2865, fremsættelsen i tidenden sp. 6285).

Første behandling af forslag til lov om afgift af lystfartøjer m. v.

(Lovforslaget (nr. 173) findes i tillæg A. sp. 2853, fremsættelsen i tidenden sp. 6285).

Formanden:

Taletiden er ved behandlingen af disse lovforslag aftalt til 15 minutter for ordførerne i første omgang.

Lovforslagene sættes til forhandling.

Heinesen (S):

Det er jo unægtelig en meget skrap økonomisk kur, finansministeren har lagt op til i den tale, vi har hørt i dag, og i de lovforslag, vi nu skal behandle, og vi vil heller

[Heinesen.]

ikke fra socialdemokratiets side bestride, at den økonomiske udvikling er meget alvorlig, og at de økonomiske udsigter på mange måder er meget mørke. Det gælder, som finansministeren jo udførligt har beskrevet det, i ganske særlig grad den kraftige inflation. Det gælder det stigende underskud på betalingsbalancen, og det er klart, at hele denne økonomiske udvikling også indebærer en risiko for den fulde beskæftigelse, som vi selvfølgelig fra socialdemokratiets side betragter med stor alvor.

Det er altså dette omrids af en økonomisk krise, der er alvorligere, end vi har kendt det i mange år, som er udgangspunktet for socialdemokratiets behandling af denne afgiftsbuket. Men det er som sagt hårde byrder, og derfor ønsker vi naturligvis en rimelig sikkerhed for, hvis vi skal medvirke til disse forslags gennemførelse, at disse byrder også får den tilsigtede virkning. Derfor vil vi søge en klarere belysning af forslagernes virkninger på priserne og på betalingsbalancen end den, der er indeholdt i finansministerens redegørelse. Vi vil også se nøjere på virkningen af det forhold, at der jo består en mulighed for et skifte fra de varer, der nu foreslås belagt med afgifter, over til andre varer. Vi vil også i denne sammenhæng se en ny finansplan, og først og fremmest ønsker vi altså at se på virkningerne på produktion og på beskæftigelse og også at høre arbejdsmarkedets vurdering heraf.

Regeringen har præsenteret sin afgiftsbuket i sammenhæng med et forslag til en skattereform. Man kan meget vel, når man ser på tallene, diskutere denne sammenhæng; men nu vel, man kommer naturligvis ikke uden om, at også en skattereform har en afgørende betydning for den økonomiske udvikling på lidt længere sigt, og derfor skal jeg gerne indledningsvis gøre nogle bemærkninger herom.

Jeg skal her sige, at regeringens forslag til en reform af indkomstkatten indeholder meget, som vi kan tilslutte os. Det er der ikke noget mærkeligt i, for mange forslag svarer til det, som vi har bebudet. Det gælder ønsket om en lettelse af indkomstkatten, en omlægning, en forlængelse af proportionalstrækket, en begrænsning af fradragene og det forhold, at fradragene skal foreta-

ges i skatten på en måde, så det virker mere socialt rimeligt.

Men der er også — det vil jeg da gerne nævne allerede for en ordens skyld — områder, hvor vi må tage forbehold. Den foreslåede form for begrænsning af rentefradraget, hvor der lægges en bund, som afskærer de mindre indkomster fra fradrag, men ikke indeholder noget loft, som bremser de store fradrag, må vi tage et forbehold over for. Vi er også forbeholdne, må jeg sige, over for den foreslåede begrænsning af lønmodtagerfradraget, men det skal ikke forhindre os i at gå ind i en vurdering af dette forslag sammenholdt med det forslag om begrænsning af fradragene, der samtidig er fremsat, for så vidt angår de selvstændige erhvervsdrivende.

Men der er også noget i hele skatteproblematikken, som vi ganske savner en holdning til fra regeringens side ved denne lejlighed, og som vi også vil benytte lejligheden til at bore i. Jeg tænker naturligvis først og fremmest på nulindkomstproblemet, som det vel ikke havde været unaturligt at finansministeren havde gjort nogle bemærkninger om, og her naturligvis i ganske særlig grad det socialdemokratiske forslag om, at man ikke ved hjælp af afskrivninger og skattefrie henlæggelser til investeringsfonds kan bringe sin skattepligtige indkomst ned under det, der svarer til det private forbrug.

Det havde vel heller ikke været unaturligt, om finansministeren i sammenhængen havde sagt noget om kuponskatten, og jeg vil dog også gerne ved denne lejlighed sige, at når man betænker, hvad det er, finansministeren kommer med i dag, så bliver regeringens holdning til 2½ pct.s afgiftens afskaffelse og til det meget milde forslag til en kapitalvindingsbeskatning, som regeringen har fremsat, oprigtigt talt endnu mere uforståelig for socialdemokratiet, end den har været før.

Det er jo også meget dunkelt, når vi ser lidt frem, hvordan regeringens forslag til en skattereform skal finansieres. Vi får at vide, at anlægsudgifterne skal begrænses, men der er ingen antydning af virkningerne. Vi får at vide, at de rammebelagte driftsudgifter skal nedskæres, men vi har ingen mulighed for at bedømme, hvad det går ud over. Vi hører, at lovreserverne for de kommende år

[Heinesen.]

også skal beskæres meget kraftigt, men vi kan ikke af hele sammenhængen se noget som helst om, hvilke lovforslag det skal gå ud over. Om det f. eks. er forslaget om lønmodtagernes medbestemmelsesret, som regeringen forestiller sig skal udgå af lovreserven.

Man siger også, at forskellige lovbundne tilskud på ca. 3 mia kr. skal beskæres, og der vil vi naturligvis i ganske særlig grad interessere os for, hvilke områder det er, det drejer sig om. Er det f. eks. det sociale område, og hvor inden for det sociale område?

Jeg må altså gøre opmærksom på, at det ikke bare er regeringen, der har præsenteret disse ting i en sammenhæng. Socialdemokratiet ser dem også i en sammenhæng, og socialdemokratiet har sine betingelser under de forhandlinger, som vi står over for. Der savnes jo også helt oplysning om flere milliarder kroner, som overhovedet er nødvendige for skattelettelseernes gennemførelse, og vi betragter det oprigtig talt ikke som nogen som helst bedrift at fremsætte forslag til en skattereform, når man samtidig undlader at klargøre, hvor pengene til en skattelettelse skal komme fra. Vi forstår godt regeringens hensigt med at foretage en sammenkædning i en vis forstand af afgiftsforhøjelser og skattereformen, men i regeringens oplæg er reformen noget af et illusionsnummer, når man ikke samtidig anviser tilstrækkelige midler til reformens gennemførelse, men holder sig til en lang række hensigtsserklæringer.

Det, der bliver tilbage, når man har studeret hele dokumentet til ende, er, at det, som regeringen nu foreslår, er skatteforhøjelser, mens skattelettelserne i regeringens forslag er en veksler på fremtiden.

Nu er det jo ikke alene afgørende for den økonomiske udvikling, bedømt i lyset af disse afgiftsforslags virkninger, hvordan en kommende skattereform ser ud. For den økonomiske udvikling er der jo mange andre problemkrede, som er afgørende, og jeg skal ikke undlade ved denne lejlighed at nævne boligpolitikken, hvor regeringen fortsat ligger underdrejet og ligger underdrejet i stor tavshed. Vi ønsker regeringen ud af busken, og vi ønsker, at dette spørgsmål nu bliver bragt ind i den sammenhæng, hvori vi anskuer tingene. Jeg skal sige, at socialdemokratiet, som jeg har nævnt det, på baggrund af de al-

vorlige økonomiske udsigter vil deltage i behandlingen af afgiftsforslagene, men vi har vore forbehold, og vi har vore betingelser.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed gå ind på de enkelte afgiftsforslag; der har jo heller ikke været megen tid til at studere dem i detaljer. Det får vi jo nok lejlighed til i de kommende timer, men jeg skylder vel her ved førstebehandlingen at gøre opmærksom på, at blandt de forbehold, vi har, er vi i ganske særlig grad skeptiske over for den foreslåede forhøjelse af el-afgiften, og derfor er vi tilfreds med, og også enig med finansministeren, når det i redegørelsen siges, at det ikke vil være nødvendigt at haste dette forslag igennem, men at der kan blive tid til at se på det.

Vi vil under debatten og under udvalgsarbejdet lytte opmærksom til, om der på en række af de områder, jeg har nævnt, kan skønnes at blive et flertal for det, vi vil, og en lydhørhed over for det, som vi savner i oplægget, og vi vil naturligvis i ganske særlig grad interessere os for det fordelingspolitiske indhold i de lovforslag, der er fremsat.

Glistrup (FP):

Der udstråler et sus af drama fra regeringen i dag. Tingets møde afbrydes, vi får en lang alvorlig redegørelse fra finansministeren, 8 lovforslag hvirvler ud, så de ikke kan komme i trykkerimaskinerne og er fyldt med fejl vedrørende det rent tekniske. Det er virkelig således, at landet stander i våde. Der skal ske det, at vi skal dispensere fra de normale behandlingsfrister herinde, have udvalgsbehandling i nattens mulm og mørke og så forhåbentlig i huj og hast gennemføre nye regler, nye bestemmelser, som befolkningen skal leve under. Det beror jo altså alt sammen på, at landet stander i en ganske enestående økonomisk våde, som vi aldrig før har oplevet, lige bortset fra det halvt hundrede gange, vi har været i en ganske præcis tilsvarende situation i de 30 år, der er gået siden krigen. Men hver gang skal det altså stilles op, som om det nu er noget ganske enestående.

Det er jo så gået gennem tiden på den måde, at der normalt har været 2 bestanddele i det, man har foretaget. Man har først fastslået — og det er det, der skal jages igennem med en vældig fart — at privatforbruget, det, som borgerne bruger ude om-

[Glistrup.]

kring i landet, er alt, alt for stort, nu skal der være alvorlige og strenge begrænsninger i det, og det skal gennemføres nu hej og være i orden meget hurtigt, for det er virkelig den måde, man kan løse disse enestående problemer på. Men har man så klaret det, ja, så ligger der henne om hjørnet, om et halvt års tid, skam indkomstskattelettelse; dér ligger skam lyksaligheden, når bare vi har klaret disse påtrængende problemer. Og så er det jo, kan vi ganske roligt sige, hver gang gået på den måde, at man har forøget byrderne, eventuelt midlertidige byrder, men det er blevet til en varig forøgelse af befolkningens byrder. Så har det desværre altid udviklet sig på den måde, at de indkomstskattelettelse, der skulle komme, ja, dem var der en eller anden hindring der stillede sig i vejen for.

Sådan var det i gamle dage, men nu har vi jo fået venstre, en ny politik, på regeringspladserne, så nu kan vi forvente, at det er anderledes. Er der så nogen grund til at tro, når vi nu skal vurdere situationen, som den er, at den adskiller sig fra den melodi, vi har hørt igen og igen, og som har forøget befolkningens byrder igennem alle disse mange år? Ja, vi har jo allerede i denne regerings korte — måske for lange, men dog korte — levetid på 5 måneder én gang før oplevet, at vi var i nøjagtig den samme situation, nemlig da vi i begyndelsen af februar måned også pludselig begyndte at forhandle om at pålægge befolkningen byrder, tvangsopsparing, nedskæringer på de offentlige besparelser, og hvad der nu ellers var tale om, man kom kørende med dengang, og har det så hjulpet?

Er det således her, at det virkelig repræsenterer folk med vidsyn, som det blev udtrykt hin dag i februar, da vi behandlede de tilsvarende forslag fra venstre-regeringen? Nej, vi kan ganske roligt konstatere, at det, som blev gennemført i vinter under så megen skrig og skrål, ikke har hjulpet et hak; de byrder, regeringen Hartling hidtil har pålagt befolkningen, er pålagt befolkningen aldeles forgæves. Sporene skræmmer. Vi må med særdeles stor forsigtighed gå i gang med — når vi får serveret det, vi har fået serveret i dag, hvor man skal pålægge disse afgifter og helst således, at de allerede skal være gældende for de biler, der blev

solgt i nat — om det nu virkelig er dér, man skal have byrderne liggende på befolkningen. Er det således, at det vil være byrder, som der er fornuft i at bære?

Ja, der er jo måske to forskelle fra situationen, som den plejer at være. For det første er det ikke bare almindelige løbsagtige udsagn, der kommer om, at vi nok skal lette indkomstskatten om nogen tid. Der ligger vitterlig nogle udarbejdede forslag, som viser, at man vil lette indkomstskatten. Men hvor meget kan sådan nogle forslag nu tages for? Det havde jo unægtelig været interessant, hvis det var en flertalsregering, der havde sådan nogle forslag, men selvfølgelig, som hr. Heinesen allerede var inde på, er det uhyre let for en regering med 22 mandater, der ikke påviser, hvordan man skal skaffe dækningen for indkomstskattelettelserne, at sige: dette er venstres vej, det er det, vi vil.

Men er der nogen som helst grund til at tro, at der er nogen sådan særlig realitet i det, sammenlignet med de mange gange, hvor befolkningen er blevet skuffet? Det er i hvert tilfælde rart at få nogle mere håndfaste garantier, før man giver regeringen disse milliardbeløb, som den vil opkræve i forbrugsafgifter, yderligere at disponere over. Og dér var det jo særdeles trøsterigt i dag at høre statsministeren udtale, at den dag i dag, altså den 8. maj 1974, vil vi få en oversigt over de besparelser på 5 mia kr., hvorved regeringen først og fremmest vil finansiere de skattelettelse, der er tale om. Dagen er endnu ikke gået til ende, men solen er dog kommet over i vest, så jeg vil opfordre statsministeren til hurtigst muligt at søge at opfylde dette helt centrale løfte om, at vi får oversigten over de offentlige besparelser, det, som alene er det, der kan være nøglen til at løse Danmarks problemer.

Dermed er vi jo ovre i den anden ting, der adskiller situationen fra, hvad den normalt er. Takket være den evne- og visionsløse politik, der er ført i dette land både under denne og de foregående ti regeringer, så er situationen den, at vi nu er kommet ud i valutaunderskud af ganske formidable størrelser, og derfor er der grund til at søge at få det rettet op, og der rettes selvfølgelig ikke op ved nogle foranstaltninger som disse her. Det kunne hjælpe på et valutaunderskud, hvis det var en midlertidig periode, hvis der havde været en engangsnaturkatastrofe el-

[Glistrup.]

ler vi skulle træde ind i fællesmarkedet lige om et halvt år og derigennem redde vor økonomi. Men som situationen er i dag, er vores valutabalancévanskeligheder kroniske sygdomme, som ikke rettes op ved, at man udskyder befolkningens forbrug og pisker befolkningen med de skorpioner, som de 6 forbrugsafgiftsforslag, vi her behandler, er udtryk for.

Det kan kun ske på én eneste måde, nemlig at vi anvender det væsentligste råstof, som Danmark råder over, dets arbejdskraft, på en mere hensigtsmæssig måde, nemlig således, at vi ikke bruger disse titusindvis af timer til at beskæftige os med at udfylde blanketter og skemaer, men således at vi får lagt det om, således at en væsentlig større del af den danske arbejdskraft bliver beskæftiget med at lave ting, der kan eksporteres og indbringe valuta, eller med noget, der kan konkurrere med indførslen og derigennem spare valuta til de varer, som vi indfører. Derfor er nøglen til løsning af det nuværende valutabalanceproblem at flytte Danmarks arbejdskraft væk fra skrivebordssektoren, væk fra kontorerne, væk fra bistandssektoren, væk fra Roskilde universitet, og hvad vi ellers kunne nævne af dårligdomme, og over til noget fornuftigt, noget, der virkelig kan være med til at skabe valuta. Det er det, som man med andre ord kan udtrykke i disse 5 mia kr.s offentlige besparelser, der formentlig er alt for små besparelser, men som dog trods alt er et skridt på vejen i den rigtige retning. Derfor var det mest centrale, der blev sagt i dag, statsministerens løfte til os om, at vi den dag i dag får opstillingen over de 5 mia kr., som venstre vil spare på de offentlige budgetter. Det er det, der er nøglen til at behandle disse forslag, om de virkelig er noget værd eller ej.

Og så siger statsministeren nok så mange gange: ja men vi mister 20 mill. kr. om dagen. Det er da skrækeligt, at man fra denne og tidligere regerings side har bragt landet i en stilling, hvor vi vitterlig mister så store beløb om dagen. Men lykkeligvis ser det jo dog ud til, at de midler, der ophober sig i de olieproducerende lande, i øjeblikket er tilgængelige på lånemarkedet, således at det, vi står over for, ikke er det, at vi har en situation, hvor døden ligger lige om hjørnet

i morgen eller om 14 dage eller i næste måned, men at vi er ramt af en meget alvorlig sygdom. Derfor behøver vi ikke at skride til en panikhandling, som man i hele det dramatiske, der er gået hen over os, skulle tro der var tale om at man ønskede fra vor side. Vi må kunne nøjes med at løse disse problemer, så vi virkelig finder en langsigtet løsning.

Adskillige gange, alt for mange gange, har vi hørt: nu løser vi de kortsigtede problemer, og så kommer vi til de langsigtede om nogen tid. Men det lange løb består af en samling korte løb, og derfor kan det ikke nytte noget, at vi bliver ved med at skyde de langsigtede løsninger ud, bliver ved med hele tiden bare at argumentere med kortsigtede og kortsynede løsninger, som disse 6 forbrugsafgiftsforslag er udtryk for. Det, vi skal i gang med, er en langsigtet løsning af problemerne.

Men hvis der skal findes en langsigtet løsning af problemerne, så kan regeringen venstre, eller hvilken regering der ellers kommer til at sidde, være aldeles overbevist om, at man i fremskridtspartiet kan finde en tro partner til virkelig at løse landets reelle problemer. Man skal ikke være bange for at søge skilsmisse fra det parti, som man forlovede sig med eller giftede sig med i februar måned. Man kan trygt fra venstres side forlade socialdemokratiet og forhandle med fremskridtspartiet om reelle løsninger af dette lands problemer, baseret på virkelig effektive offentlige besparelser. Man kan trygt regne med, at man har det ganske fremskridtsparti enstemmigt bag sig i en løsning ad disse veje. Der findes en løsning i dansk politik uden om socialdemokratiet, som er hæmmet af sine mange forskellige problemer både i relation til SF og kommunister og i relation til alle de mange år, hvor man har måttet sidde og regere og derfor ikke har kunnet tænke nye tanker. Derfor går vejen til løsning, med startpunkt i det papir, statsministeren i dag har lovet os med oversigten over de offentlige besparelser, derefter igennem en virkelig drastisk nedskæring af de offentlige udgifter med modsvarende indkomstskattelettelser.

Om man så skal sluge nogle kameler i form af disse 6 forbrugsafgiftsforslag som sin morgengave, ja, det må vi affinde os med; men perspektivet i disse lovforslag her

[Glistrup.]

er: i sig selv hjælper og løser de ingenting, men de kan måske forløse en bunden situation i dansk politik og virkelig føre venstre tilbage på venstres vej, tilbage til en ny politik. Det er det, befolkningen trænger til, ikke dette fuldstændigt traditionelle oplæg, som er det, vi i realiteten er blevet præsenteret for i dag.

Christoffersen (V):

Venstre har adskillige gange understreget, at den økonomiske politik, vi er nødt til at føre i disse år, naturligvis må underkastes løbende ændringer og tilpasninger til den situation, vi befinder os i. Så sent som ved finanslovforslagets tredje behandling understregede jeg på venstres vegne, at den finanspolitiske stramning, der fandt sted, bl. a. ved gennemførelse af besparelser på omkring 1.550 mill. kr., var en god begyndelse på den opgave, vi stod over for, nemlig at tilrettelægge en politik, der kunne løse vore problemer, men at det også kun var en begyndelse, og at vi i de kommende måneder ville blive nødt til gang på gang at underkaste målsætningen en fornyet vurdering. Vi er nu stillet over for en fortsættelse af dette arbejde med stadig at tilpasse politikken til de krav, situationen stiller os, og vi er stillet over for dem med regeringens 6 afgiftsforslag.

Formålet med disse forslag er jo ganske klart. Formålet er nemlig at opbygge et valutaværn for Danmark i en meget vanskelig økonomisk situation, ikke alene for os, men for en lang række vestlige industrinationer. Det, som de 6 forslag sigter mod, det er jo for det første at foretage en nødvendig begrænsning af købekraften og dermed en styrkelse af statsfinanserne og for det andet at dreje det private forbrug væk fra en valutakrævende import.

Disse forslag og de begrænsninger af efterspørgslen, som ligger i dem, er nødvendiggjort af tre udviklingstendenser i økonomien, som jeg godt vil sige nogle få ord om.

For det første må vi i dag konstatere, at udviklingen i importen og udviklingen i vores handelsbalanceunderskud her i forårs-månederne har været stærkt foruroligende. Det er ikke længere dystre forudsigelser eller dystre prognoser, vi nu er stillet over for, men det er de kolde realiteter. Sely de mest pessimistiske forudsigelser i begyndelsen af

dette år har jo desværre vist sig at holde stik.

For det andet er der for den økonomiske aktivitetens vedkommende ikke tale om nogen synlig afdæmpning. Selv om der er en begrænsning i byggeaktiviteten og anlægsaktiviteten, så har det øvrige erhvervsliv fuldt ud været i stand til at opsuge arbejdskraften, og dansk erhvervsliv kører som helhed betragtet for fulde omdrejningstal, og det betyder, at efterspørgselssituationen stadig giver et vældigt pres i økonomien.

Det tredje forhold, jeg godt vil pege på, er, at de internationale kreditforhold samtidsig er blevet meget vanskelige, og der er flere årsager hertil. Dem skal jeg ikke fordybe mig i i dag, men konklusionen af de vurderinger, som i øjeblikket kan anlægges af den internationale lånesituation, er jo den, at nu er det langt vanskeligere for et land som Danmark at gå ud på det internationale kapitalmarked og år efter år låne milliardbeløb, som vi så kan dække vores betalingsbalanceunderskud med. Nu er det ikke alene os og nogle få andre lande, der optræder som nettolåntagere på dette store kapitalmarked, men nu er det faktisk de fleste industrialiserede lande. Derfor er kreditgivningen langt knappere end for blot få måneder siden, og det betyder også, at de enkelte lande i langt højere grad er henvist til at stole på deres egne evner til forholdsvis hurtigt og effektivt at få dækket de voksende importudgifter. Jeg tror, vi i dag godt kan fremholde f. eks. den italienske situation som et skræmmende eksempel på, hvordan et land kan bevæge sig ind i en dyb afhængighed af udenlandske økonomiske faktorer, hvis det ikke i tide træffer de nødvendige beslutninger.

Det er altså disse tre udviklingstendenser: den foruroligende stærke vækst i importen, den stadig meget kraftige indenlandske økonomiske aktivitet og de stadig vanskeligere internationale lånemuligheder, der danner baggrunden for de lovforslag, regeringen har lagt frem, og som vi i dag debatterer.

Jeg skal så vende mig til de konkrete forslag og knytte nogle bemærkninger til dem. Lovforslaget om en forhøjelse af afgifterne på tobak, vin og spiritus er jo en genganger i afgiftspolitikken. Vi står her over for det forhold, at afgifterne er fastsat i selve lov-

[Christophersen.]

givningen som et fast ørebeløb. Egentlig var det vel mere rimeligt, at man her ligesom i toldlovgivningen opererede med nogle procentsatser, men vi har altså på grund af den særlige form for lovgivning ofte den situation, at vi må regulere afgiftssatserne i takt med den almindelige prisudvikling, og det er derfor en ajourføring af afgifterne, vi her stilles over for.

Så er der to andre lovforslag, det er forslaget om en el-afgift, og det er forslaget om en forhøjelse af vægtafgiften, og her spiller jo også energipolitiske synspunkter ind. Vi betragter fra vestres side disse lovforslag bl. a. som et forsøg på at gøre forbrugerne mere omkostningsbevidste, når det drejer sig om anvendelse af energi og energikrævende ting. Der er ikke tvivl om, at den stærke forhøjelse af vægtafgiften f. eks. vil få mange til at overveje, om deres valg af motorkøretøj nu også ud fra et økonomisk synspunkt er det rigtige. På tilsvarende måde har vi, hvor det drejer sig om afgiften på privat elektricitetsforbrug, et instrument, som kunne glide ind i en mere langsigtet energipolitik, og jeg vil godt her fremhæve, at denne afgift jo også i regeringens forslag er permanent og således senere måske kan indgå i finansieringen af en række energiforsyninger og en række energiuviklinger.

Den tredje gruppe forslag, jeg vil knytte en bemærkning til, er de kraftige midlertidige forhøjelser: den meget stærke midlertidige forhøjelse af indregistreringsafgiften, den stærke midlertidige forhøjelse af afgiften på fjernsyn og de midlertidige afgifter på en lang række hårde hvidevarer samt den nye afgift, også midlertidig, på lystfartøjer.

Her står vi med afgiftsforslag, hvis formål ikke så meget er at føre frem til en statsfinansiel stramning som at dreje forbrugernes interesse væk fra i de næste 7 måneder at anskaffe sig ting af denne art. Det er altså en valutaværende foranstaltning, hvis første mål må være at begrænse importen af automobiler, af fjernsyn og af en lang række hvidevarer for dermed at lette den danske handelsbalance.

Jeg kan for at give et indtryk af de beløbsstørrelser, vi her kan operere med, nævne, at vi i 1973 brugte knap 3 mia kr. i udenlandsk valuta på import af personbiler.

I indeværende år ville vi formentlig nå op i nærheden af 3½ mia kr. og man kan altså sige, at hvis det i de resterende 7 måneder af 1974 blev muligt blot at halvere importen af personmotorkøretøjer, ville den danske valutastilling altså blive aflastet med noget nær 1 mia kr. Det er altså ikke småting, der her er nedlagt i forslaget; der er virkelig konsekvenser, positive konsekvenser, af dets gennemførelse.

Jeg skal så blot til sidst sige, at vi naturligvis er fuldt opmærksomme på, at forslag af denne art griber ind i mange dispositioner. Vi er også opmærksom på, at en række erhvervsvirksomheder kan komme i en vanskelig situation, og derfor er vi naturligvis indstillet på, sådan som det også fremgår af finansministerens fremsættelse og bemærkninger, at forhandle om, hvordan man kan mildne de virkninger, det kan have for konkrete danske virksomheder, og de virkninger, det kan have for produktion og beskæftigelse her i landet.

Men man må til gengæld være opmærksom på, at en gennemførelse af disse forslag vil kunne få en række positive virkninger for dansk erhvervsliv, fordi den stramning af finanspolitikken og den samlede økonomiske politik, der her lægges op til, i givet fald kunne afbalanceres af en mildere pengepolitik, en mildnelse på et område, hvor erhvervslivet så sandelig i de sidste måneder har været nødt til at bære nogle meget, meget tunge byrder i form af kreditrationering og et abnormt højt renteniveau. Derfor vil vi under udvalgsbehandlingen naturligvis deltage uhyre positivt i undersøgelsen af lovforslagene, af deres konsekvenser, og i bestræbelserne på at få dem omsat til realiteter, således at vi på den måde kan få videreudviklet den økonomiske politik, der er nødvendig.

Dahlgaard (RV):

Man kan spørge, hvorfor regeringen ikke fremkom med sine afgiftsforslag til begrænsning af efterspørgslen allerede i februar-marts, da vi behandlede den omkostningsdæmpende ydelse, og da vi altså dermed i det hele taget behandlede den økonomiske situation.

Jeg tror, der er to svar på det. For det første har regeringens konjunkturbedømmelse ikke været særlig sikker — jeg mener,

[Dahlgaard.]

den har været mere usikker end nødvendigt — og for det andet har regeringen nok stillet større forhåbninger til det økonomiske forlig mellem 4 partier her i folketinget, end virkeligheden har kunnet indfri.

Vi pegede fra radikal side på, at de offentlige besparelser, der gennemførtes for indværende finansår, var for små, vi stillede forslag om videregående besparelser, og vi bebrejdede regeringen, og vi bebrejder stadig regeringen, at den har forpligtet sig til ikke at gennemføre yderligere besparelser på indværende års finanslov.

Nu må man i stedet gribe til gennemførelse af ekstraordinære begrænsninger af det private forbrug — jeg forstår, der er tale om en forbrugsbegrænsning af størrelsesordenen 3 pct. — ved at gennemføre afgiftsforhøjelser.

Vi kan desværre kun være enig i den vurdering af landets økonomiske situation, som har ført regeringen til den opfattelse, at der må gribes ind, men vi beklager som sagt, at denne indgriben skal ske over det private forbrug og ikke over det offentlige.

Afgiftsforhøjelser af den størrelsesorden, der er tale om, lyder voldsomt og er voldsomme. Men de økonomiske vanskeligheder, som landet er ude i, er også voldsomme, og jeg har det personligt sådan, at jeg vistnok aldrig nogen sinde har stødt på så mange mennesker, der har spurgt mig om, hvor længe dette kan blive ved med at gå, som jeg har i de sidste par måneder. Jeg tror, at de fleste af folketingets medlemmer har oplevet nøjagtigt det samme.

Når man nu kaster sig over punktafgifterne, kan vi i det radikale venstre godt forstå det. Man undgår en tilspidsning af problemerne omkring sociale kompensationer, som ville rejse sig, hvis det var en momsforhøjelse, man nu mødte op med. Punktafgifterne har jo også det særpræg, at de ikke ajourfører sig selv automatisk med indkomstudvikling og prisudvikling, sådan som indkomstbeskatningen og momsens gør det. Skal punktafgifterne beholde deres vægt i det samlede skattesystem, og skal vægten altså ikke yderligere forskydes over på andre skattearter, herunder indkomstbeskatningen, ja, så må der fra tid til anden ske en ajourføring af punktafgifterne ved lovgivning.

To af de vigtigste forslag, der er fremsat

her i dag, nemlig forslaget om registreringsafgift af motorkøretøjer og forslaget om afgift på støvsugere, tv-apparater, hårde hvidevarer osv. er midlertidige; de skal gælde til nytår, hvor regeringen ønsker en momsforhøjelse gennemført til afløsning af disse punktafgifter. Dermed kommer de to lovforslag til at minde om den midlertidige importafgift, som venstre sammen med os andre vendte sig imod i sin tid, da det var den socialdemokratiske regering, der gennemførte den. Midlertidige afgifter af denne art udskyder problemerne, men løser dem ikke; det har vi faktisk mere end tilstrækkeligt erfaringsmateriale til at belyse.

Ja, i virkeligheden kan man diskutere, om regeringens lovforslag — jeg tænker her stadig på de to midlertidigt virkende afgiftsforslag — overhovedet får tilstrækkelig stærk virkning; at gennemføre midlertidige afgifter på nogle vareområder og så i øvrigt stille en momsforhøjelse i udsigt nogle måneder ud i fremtiden må nok siges at være en helt usædvanlig, men formentlig også meget effektiv forbrugervejledning. Nu ved vi alle sammen, hvad det er, vi skal købe, og vi ved også præcis, hvornår vi skal gøre det. Jeg tror, vi får artige ting at se med hensyn til stødvise efterspørgselsforskydninger, som ikke kan siges at være særlig hensynsfulde over for de erhverv, som de angår.

Lad mig for en sikkerheds skyld tilføje, at det radikale venstre naturligvis ikke på nuværende tidspunkt kan forpligte sig til at medvirke til en momsforhøjelse til nytår.

De varige afgiftsforhøjelser angår altså tobak, vin, spiritus, øl og endvidere vægtafgiften på biler, og endelig er der elektricitetsafgiften. De fordelingspolitiske virkninger af disse afgifter er nok nærmest degressiv; de vender nok nærmest den tunge ende nedad. Det gælder i hvert fald tobak og øl, det er der mange gange foretaget undersøgelser om, og disse undersøgelsesresultater kender vi.

Vægtafgiften på biler rammer som en ekstraskat dem, der har langt til deres arbejde, og det er ikke i almindelighed dem, der har bedst råd.

Elafgiften kan der findes mange acceptable begrundelser for, men her kan den enkelte husholdning ikke vælge frit. Faste installationer afgør, om man er elforbruger eller man er gasforbruger. De fordelingspoli-

[Dahlgaard.]

tiske virkninger er formentlig ukendte, og vi ser derfor i mit parti gerne, at tinget tager sig den fornødne tid til at behandle dette lovforslag, der jo ikke kan give anledning til hamstring, som også finansministeren gjorde opmærksom på.

Afgiftsforslagene er kortsigtet politik. Regeringen har åbenbart bevilget sig selv en forlængelse af de 100 dage, der skulle bruges til at klare de kortsigtede økonomiske forhold. Når finansministeren har valgt at fremsætte afgiftsforslagene samtidig med forslag om en omfattende reform af indkomstbeskatningen og en hensigtserklæring om fremtidige offentlige besparelser, må det være ud fra et ønske om, at også vi andre skal prøve at anlægge en langsigtet vurdering i tilknytning til disse afgiftsforslag. I denne forbindelse er svagheden jo den, at omtalen af besparelserne er vag og uforpligtende. På baggrund af venstres standpunkter i den offentlige diskussion, ikke mindst før valget og før den nuværende regering blev dannet, må det virke skuffende.

Jeg har selv for få dage siden, da vi diskuterede PP II, givet udtryk for, at de hurtige sparerunders tid må være forbi, og det radikale venstre er også rede til at arbejde systematisk med spareproblemerne i den kommende tid i fortsættelse bl. a. af de forslag, som det radikale venstre allerede for et års tid siden fremlagde for offentligheden, og som stadig bør påkalde sig interesse.

Men lidt mere kunne vi godt have fortjent, synes jeg, at have fået at vide fra regeringens side om disse besparelser. F. eks. er det ikke helt uvigtigt, hvor stor en del af de besparelser, man omtaler, der er nedskæringer i indkomstoverførsler, og hvor stor en del af dem der er egentlige besparelser af økonomiske ressourcer.

Vi er i mit parti også skuffede over, at finansministeren ikke nævnte den sammenhæng, der også hører med i det større samfundsøkonomiske perspektiv, nemlig boligpolitikken, som ifølge både PP I og PP II trænger lige så meget til revision af hensyn

til samfundsøkonomien som den offentlige udgiftspolitik i øvrigt. SR-skitsen har nu foreligget i et par måneder, og vi mener det skam alvorligt, når vi siger, at regeringen ikke kommer uden om at tage boligpolitisk stilling, hvis man vil i alvorlige forhandlinger om den langsigtede økonomiske politik.

Venstres boligpolitiske ordfører, formanden for folketingets boligudvalg, udtalte sig for et par dage siden til Politiken på en måde, der efter mit partis opfattelse indebærer en nedvurdering af betydningen af dette vigtige spørgsmål.

Det radikale venstre er indstillet på at søge mere præcis besked om regeringens holdning til de aktuelle boligpolitiske forhandlinger, og det kan f. eks. ske i det politisk-økonomiske udvalg, hvis ikke vi får tilstrækkelig hurtig besked i boligudvalget.

Finansministerens forslag til reformering af indkomstbeskatningen kommer jo til behandling en anden dag, og derfor skal jeg ikke gå i enkeltheder, men kun som en foreløbig og meget udetaljeret bemærkning sige, at vi i mit parti finder, det er en praktisk måde, finansministeren har grebet indkomstskatteproblemerne an på. Der er selvfølgelig et væld af enkeltheder, der skal diskuteres, og som også vil blive diskuteret, men det afgørende er, om de realøkonomiske forudsætninger kan tilvejebringes. Det har både noget at gøre med de offentlige besparelser — om det stadig væk skal være noget, man snakker om, eller om det skal være noget, man gør — og det har også noget med boligpolitikken at gøre.

Sammenfattende skal jeg sige, at vi er parat til at tage arbejdstøjet på med henblik på afgiftsforslagene. Vi håber, at regeringen kan tilfredsstille vores naturlige nysgerrighed med hensyn til en række spørgsmål, af hvilke jeg har nævnt nogle her, sådan at vi forhåbentlig kan nå frem til et resultat, der både på kortere sigt måske er nødvendigt og på længere sigt ikke kompromitterer den langsigtede økonomiske politik, vi skulle se at få udformet.

Simonsen (KF):

Vi har i det konservative folkeparti gang på gang i de seneste måneder fremhævet, at de økonomiske foranstaltninger, som blev resultatet af det såkaldte firkantede forlig mellem socialdemokratiet, venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti, var helt utilstrækkelige til at løse dette samfunds grundlæggende økonomiske problemer. Vi har også gang på gang i den senere tid presset hårdt på at for at nå frem til, at regeringen ville komme med udspil omkring mere effektivt virkende foranstaltninger.

Baggrunden er jo den, at vi for tiden oplever vel de værste prisstigninger, vi har oplevet i dette århundrede. Vi oplever et renteniveau, som er højere end nogen sinde. Hele samfundsøkonomien og dermed dansk produktion og beskæftigelse er truet. Det forventede betalingsbalanceunderskud på 7-8 mia kr. kan måske ikke engang holde.

På denne baggrund må et så omfattende udspil som det, regeringen har præsenteret os for i dag, tages som udtryk for, at regeringen er indstillet på handling, og det kan vi kun hilse med glæde. Som ansvarligt parti er vi derfor også indstillet på at søge at få et medansvar, hvis dette indebærer, at der bliver tale om en reel medindflydelse på det endelige resultat, som skal komme ud af det.

Vi har forstået, at disse forslag ikke er forhånds aftalt med andre partier, som tilfældet var, sidste gang der var tale om større økonomiske foranstaltninger, som blev fremlagt i dette folketing. Dengang måtte vi konstatere, at der uden for de 4 partier, som jeg nævnte før, ikke i virkeligheden var nogen reelle muligheder for at få en medindflydelse. Den situation, som disse forslag bliver præsenteret i, er således for os at se lovende, og vi vil til gengæld gøre, hvad vi kan for at forfølge det, der ligger i denne situation.

De lovforslag, der nu er til første behandling, den såkaldte afgiftsbuket, kan selvsagt ikke vurderes isoleret. Derfor først nogle mere principielle bemærkninger.

Vi er præsenteret for, som jeg sagde før, et omfattende forslag til en skattereform. Dets indhold hverken kan eller skal vi jo tage stilling til på nuværende tidspunkt, men vi noterer os, at målet for regeringen er

skattelettelser, således at lysten til arbejdet igen har mulighed for at blive stimuleret. Vi lægger i den konservative folketingsgruppe megen vægt på at nå dette mål og tror, det er afgørende, at der skabes forudsætninger for gennem skattelovgivningen, at dette samfund kan producere og arbejde sig ud af de problemer.

Vi må også føje til, at målet for os at se først for alvor nås, når besparelserne på de offentlige budgetter er baggrunden for de direkte skattenedsættelser. Her tænker jeg bl. a. på de bemærkninger, som finansministeren var inde på i sin fremsættelsestale i dag, hvor han ligesom antydede, at momsen fra 1. januar kunne blive baggrunden for en skattereform, såfremt man ikke fandt de tilstrækkelige besparelser.

Lad mig sige det så klart som overhovedet muligt, at vi først finder, at en skattelettelse er reel, når det er besparelser på de offentlige budgetter, der danner baggrunden for den. Også vi håber og forventer, at der, inden solen er gået rigtig ned, eller i hvert fald inden solen står op i morgen tidlig, foreligger et mere konkret udspil fra regeringen om, hvilke besparelser og i hvilket omfang man egentlig regner med besparelser som baggrund for en skattereform.

Vi stemte som bekendt for regeringens seneste besparelser på finansloven for 1974-75 på 1½ mia kr. Vi lagde selv forslag til besparelser på ca. 4 mia kr. oveni; de blev dengang nedstemt af folketingets flertal, men jeg vil bare gøre opmærksom på, at disse forslag ligger der endnu, og de er til fri disposition. Det er en vigtig forudsætning for vor endelige stillingtagen også til det, vi drøfter under disse punkter på dagsordenen, at regeringen giver garantier for besparelser af en størrelsesorden i retning af det, som vi har foreslået.

Vi bemærkede finansministerens lidt løsere udtalelser om indkomspolitikken, og vi henviser her til vor henvendelse til regeringen for nylig om etablering af et indkomspolitisk kontaktorgan med henblik på ombygning af lønstigninger med skattelettelser, for at udtrykke det enkelt og populært. Vi finder, at også dette er vigtigt i en økonomisk helhedsplan.

Ligeledes må vi, som andre har gjort det, nævne boligpolitikken og anføre, at et resul-

[Simensen.]

tat på dette område må være nødvendigst senest i forbindelse med en skattereforms endelige gennemførelse.

Endelig skal vi pege på nødvendigheden af stimulering af den private opsparing. Det er jo et emne, som meget ofte bliver fremhævet, og der blev talt meget om det under drøftelserne i sidste uge omkring PP II-planen, men det er, som om dette folketing ikke rigtig har haft en vilje til at gøre noget for at stimulere den private opsparing. Også her har vi som bekendt et forslag, som ikke mødte megen velvilje under behandlingen her i tinget for kort tid siden. Vi betragter det imidlertid som afgørende — og vi har jo også på andre områder set eksempler på, at der er tale om en modningsproces — at vi efterhånden besinder os på i dette folketing at gøre en virkelig energisk indsats for at stimulere den private opsparing.

Ser vi på selve afgiftsbuketten som den del af oplægget, der skal tages stilling til i de kommende timer og dage, er det naturligvis ikke nogen behagelig pille for nogen at sluge, men der er for os at se to væsentlige ting ved denne afgiftsbuket, som får den til at adskille sig fra mange tidligere afgiftsbuketter. Det første er dette, at dens provenu ikke går til dækning af øgede statsudgifter. Det andet er, at flere af forslagene — og det er selvfølgelig dem, der virker hårdest — er af midlertidig karakter. Man kunne måske føje til, at måske burde de alle sammen i virkeligheden være midlertidige.

Med det uhyggelige betalingsbalanceunderskud, vi står over for, kan ingen ansvarlig undgå at medvirke til foranstaltninger til begrænsning af dette betalingsbalanceunderskud. Den løsning, Italien valgte, er jo i modstrid med EEF-forpligtelserne, men ikke alene det: den har vel egentlig også som resultat haft — hr. Christophersen berørte det en smule — at Italien i en vis udstrækning er sat under administration, og set i forhold hertil må det være afgørende at finde løsninger, som bevirker, at vi her i samfundet er i stand til selv at løse vores problemer uden indblanding udefra.

Ser man på de forslag, regeringen har præsenteret, må det være naturligt at spørge: hvilke valutamæssige virkninger vil der egentlig blive tale om? Nok er der i høj grad

tale om varer, som importeres, men vil forslagene have tilstrækkelig virkning? Man må også videre spørge: hvordan vil de reelle finanspolitiske virkninger være? Det er et forhold, som vi lægger megen vægt på at få en grundig belysning af under udvalgsarbejdet. Hvad de finanspolitiske virkninger angår, må vi her igen pege på de udtalelser, som vi for nogle måneder siden fik fra det økonomiske råd, hvor man netop pegede på, at reduktionen af de offentlige budgetter var det bedste instrument i den almindelige økonomiske situation, fordi det havde den største kontraktive virkning.

Jeg skal ikke her i detaljer kommentere de enkelte afgiftsforslag. Dels er de, som flere har været inde på, meget nye for os, dels egner de sig vel også bedst til udvalgsarbejdet i de kommende timer. Vi er enige i, at skal der være en valutamæssig forbedring af en vis størrelse, er afgiftsstigninger selvfølgelig nødvendige. På den anden side må vi naturligvis ikke ende med at slå enkeltbrancher i stykker, og vi må derfor under udvalgsarbejdet have en grundig vurdering af, hvordan disse ting vil virke for virksomhederne og beskæftigelsen.

De kraftige forhøjelser af registreringsafgift af motorkøretøjer er vel det forslag, som i den forbindelse skinner kraftigst i øjnene, men her har vi noteret os finansministerens bemærkninger om mulighed for henstand med betaling af afgifter, såfremt der er særlige forhold, der taler derfor. Også dette må vi have en grundig drøftelse af i udvalget.

For ikke at reducere forslagenes virkning er vi indstillet på en hurtig behandling, dog selvfølgelig således at vi har sikkerhed for, at der som sagt ikke øves vold over for enkeltbrancher med svigtende beskæftigelse til følge.

Vi må således konkludere, at der skal foretages drastiske indgreb for at løse vore økonomiske problemer. Vi er indstillet på at tage et medansvar for løsningen af disse, som jeg nævnte før, såfremt vi kan få den tilstrækkelige indflydelse på det endelige resultat. Men vor stilling, når der skal stemmes om afgiftsforslagene, vil afhænge af de garantier, regeringen vil kunne give os. Vi ønsker sikkerhed for, at andre partier ikke fortsat får lov til at spærre for de nødvendige besparelser. Vi ønsker også sikkerhed

[Simonsen.]

for, at en væsentlig og varig lettelse af de direkte skatter bliver en realitet senest den 1. januar næste år.

Med denne baggrund går vi ind i en positiv udvalgsbehandling af disse forslag.

Erhard Jakobsen (CD):

Mens jeg har lyttet til mine kollegers indlæg, har jeg siddet og tænkt på, at nu gælder det om at finde en grimasse, der kan passe. Jeg ved ikke rigtig, om det mest passende ville være, at jeg gav udtryk for den fornærmelse, som mit parti føler i anledning af, at regeringen fremsætter disse forslag, lige nøjagtig en uge før mit partis helt epokegørende forslag kommer til behandling om moms og om foranstaltninger til fremme af den private opsparing, eller om jeg i stedet for skulle udbasunere, mens forhåbentlig mange vælgere ser og hører det, at her er det altså endelig lykkedes for centrum-demokraterne at presse regeringen til at gennemføre centrum-demokraternes valgprogram med hensyn til moms og forskellige andre ting.

Jeg skal opgive at gå dybere ind i nogen af tingene. Begge dele kunne være fristende, og i disse tider, hvor vi har så travlt med at diskutere Galluptal, kan det oven i købet være nærliggende at gøre det. Apropos Galluptal: min kompliment til regeringen for, at den har mod til uden at tænke på virkningerne på Galluptallene at lægge noget frem, som ikke just er det, der normalt appellerer til Gallupvælgernes tilslutning.

Der er én ting til, jeg vil complimentere regeringen for; det er den placering, man giver Danmark i det europæiske billede. På et tidspunkt, hvor, for det må man vel erkende, dansk økonomi faktisk står næsten lige så svagt som italiensk økonomi på mange måder, vælger en dansk regering og forhåbentlig et dansk folketing at lade os selv klare sagerne og selv bære byrderne i stedet for at prøve at vælte det over på de lande, man har forpligtet sig til et økonomisk samarbejde med. Det tror jeg nok er noget, der vil blive bemærket i EF med hensyn til Danmarks holdning, og det bærer regeringen, som kommer med udspillet, naturligvis æren for.

Må jeg så om sammenhængen mellem disse forslag og andre sige, at nu har andre

partier stillet betingelser, og mit parti venter naturligvis til gengæld for loyal støtte til gennemførelse af en række forslag, der ikke er behagelige og heller ikke passer os, at man gør alvor ud af at gennemføre en momsforhøjelse til 1. januar. Jeg er temmelig rolig, for jeg kan ikke se, at man på nogen måde kan gennemføre en skattelettelse af det omfang, der er tale om, uden at gennemføre en momsforhøjelse.

Der er fra mange sider talt om besparelser; o. k., indforstået, det må vi kigge på, men hvis ikke jeg husker meget forkert, skal der en besparelse af en størrelsesorden på 1 mia. kr. til for at bringe en trækprocent ned f. eks. fra 52 til 51. Når man så som her skal skaffe en nedgang — og det indrømmer jeg at man skal — og det danske økonomiske klima skal ændres, så skal den typiske trækprocent ned fra nogle og halvtreds til mellem 35 og 40. Men skal det til, så er det jo milliardbeløb, som vel ingen, heller ikke hr. Glistrup, mere vil påstå man kan klare i finansåret 1975-76. Det kan man ganske simpelt gå ud fra. Derfor føler jeg mig temmelig rolig for, at man kommer ikke uden om at bringe momsforhøjelsen ind i billedet senest fra 1. januar 1975, og det kan centrum-demokraternes vælgere jo så trøste sig med.

Jeg har set en Gallupundersøgelse, der fortæller, at vore vælgere i særlig grad har følt sig skuffet over, at vi ikke holder vore valgløfter. Det forbavser mig, for vi har ingen givet. Men vi har i alt fald stillet i udsigt, at der skulle komme en momsforhøjelse, og nu kommer den altså, og så kan vi jo se, om vælgerne i taknemmelighed går hen og giver os større tilslutning, end de har gjort før.

Skattelettelserne er det fundamentale i dette her, det tror jeg vi alle sammen er klar over. Vi, der endnu husker valgkampen, ved, at det fundamentale for folk, der gik ud og stemte den 4. december 1973, var: nu skal vi have de direkte skatter ned, det tror jeg alle er klar over. Regeringen er øjensynlig klar over det, og det synes jeg er udmærket.

Om selve skattebaggrunden blot dette: jeg håber ikke — jeg kan ikke overskue det ud fra det, vi har fået — at regeringens forslag for meget har stirret sig blind på dette med fradragsjunglen, som man kalder det med et slagord. Man må være klar over, at det, lønmodtageren lægger mærke til, er

[Erhard Jakobsen.]

ikke, om han betaler en høj procent eller en lav procent, men hvor meget han betaler. Og man hjælper ham ikke ved at lade ham betale en lavere procent af et højere beløb, sådan at han kommer til at gå hjem med det samme, som han har gjort før. Der skal være realiteter bag ved dette.

På onsdag kommer vort forslag til behandling, vort forslag om at ordne det med progressionen på en anden måde, nemlig ved at belønne dem, der sparer op. Det er, så vidt jeg kan se, det eneste svage punkt i regeringens forslag: der er ingen foræringer til dem, der tjener ekstra og sparer op. Det mangler, og det finder jeg betænkeligt i betragtning af, at vismænd og mange andre har fortalt os, at den manglende private opsparing er nøglen måske til hele vores økonomiske situation, og den manglende opsparing kommer af, at det bedre kan betale sig at gå hen og bruge pengene end at sætte dem i bank, i sparekasse eller i obligationer, fordi man får for lidt ud af det: pristigningen gør det ene, og beskatningen gør det andet. Men det kommer jeg ind på på onsdag, det skal jeg ikke gå dybt i i dag. Det er min anden betænkelighed.

Den tredje betænkelighed har jeg fælles med den socialdemokratiske ordfører. Jeg tror, at den store utilfredshed, der har været i befolkningen, har været med de store rentefradrag, ikke med de små. Og rent umiddelbart synes jeg altså, det er lidt trist oven på den debat, der har været i befolkningen og blandt politikere om, hvor uretfærdigt det var, at en mand kunne bringe sin indkomst langt, langt ned blot ved at bygge svømmebassin og ved at købe båd og bil osv., at svaret på det er, at man tager fradragene væk fra dem, der kun skylder nogle få tusind kr. i deres hus. Deres fradrag ryger, for 4.000 kr. kan man ikke få fradrag for. Det kommer vi nok til at kigge på.

Men endelig vil jeg med fare for endnu en gang at bringe Galluptallene endnu længere ned rejse problemet om biler og elektricitet. Jeg ved godt, det lyder mægtig populært at sige: lad hellere bilejerne betale end den lille husmor, der skal bruge elektricitet, men det er jo noget vrøvl. Enhver ved, at elektricitetsforbruget kan begrænses hos næsten alle mennesker, bare de tænker sig om. Det er

bare et spørgsmål om ikke at lade lyset brænde og om ikke at bruge unødvendigt her og dér. Og omvendt med bil: der er vel ingen, der mere tror på, at biler er for velhavere. Der er vel ingen, der mere, hvis de kender noget til arbejdssituationen herhjemme, er i tvivl om, at den mand, der har brug for en bil, det er ham, der ikke har den. Registreringsafgiften rammer ikke den mand, der har bil, men den rammer ham, der ikke har haft råd til at få én endnu. Derfor vil centrum-demokraterne under forhandlingerne bede om, at man endnu en gang, hvis det, man er ude efter, er at begrænse bl. a. benzinforbruget, overvejer denne tanke: hvorfor så ikke ramme direkte? Hvorfor gå omvejen over vægtafgiften og over registreringsafgiften? Hvorfor ikke gå direkte? Så kan man sige: ja men benzinpriiserne er steget så meget. Ja, det gør de hele tiden, og det bliver de ved med. Hvorfor skulle vi ikke tage noget af den stigning ind i statskassen?

Det andet er elektriciteten, og dér vil jeg lige minde om fra debatten, vi har haft tidligere: i betragtning af de milliardbeløb, der i de kommende år skal investeres i nye elektricitetsanlæg, ville det vel være rimeligt, om vi forbrugere var med til at investere der, at vi betalte en klækkelig afgift af den elektricitet, vi bruger — for fremtidens skyld, for at forhindre at vi i 1990erne står med alt for beskedne anlæg på disse områder. Jeg synes, regeringen fortjener anerkendelse for, at man har rejst dette med elektriciteten, for der er megen konsekvens i, at når nogle af de største investeringer, vi står over for i de kommende år, er på dette område, elektriciteten, så er det vel ikke særlig rimeligt, at vi skaffer befolkningen elektricitet til en pris, der i virkeligheden er for lav, når man tænker på, hvad der skal bruges af investeringer i de kommende år.

Vi vil altså gerne, ligesom andre har sagt det, kigge på, om man kan flytte lidt rundt på beløbene, men vi anerkender situationen, som den er. Vi anerkender, at Danmark står nogenlunde dér, hvor Italien står, vi anerkender, at et dansk folketing skal forsøge at finde en udvej, som Danmark kan være bekendt over for de andre europæiske lande. Den lille historie med de 900 kr. vil næppe volde større uro i forhandlingerne med EF.

Jeg kan altså sige, som andre partier siger:

[Erhard Jakobsen.]

når man bare, som det tilsyneladende er sket, giver centrum-demokraterne ret, så er vi helt parat til at medvirke.

Ømann (SF):

Jeg havde af den forrige taler ventet mig et forslag om, at hver familie skulle have 2 biler; så vidt gik han dog ikke, men han gik temmelig vidt.

SF har for længst, også allerede under den forrige regering, advaret imod den drejning, som vor økonomiske politik har taget. Jeg må sige til denne regering: hvorfor er der ikke for længst sket et udspil af denne karakter, hvor modbydeligt det end må falde mig?

Men nu er vi altså kommet så langt ud, at selv den tøvende venstreregering måtte komme ud af busken. Vi er jo i den situation, at det, som vi egentlig skulle — det ved vi godt — var at gøre det samme som italienerne. Det, det drejer sig om, det, der er den store hellige ko, det er valutabalancen, det er betalingsbalancen, og vi skulle altså have rettet vores opmærksomhed imod importen. Vi skulle have lavet en importafgift.

Det er altså faktisk også det, der sker, bare ad krogveje, således at det bliver EF-lovmedholdeligt. Vel, det kan da være godt med sådan noget kosmetik, det skal jeg ikke fordømme. Men det afgørende er, at vi igen er i en af de situationer, hvor folketinget pludselig skal tage stilling til forslag, som er helt afgørende for den enkelte families økonomi.

Det er et stort kompleks, dette her. Først skal vi altså lave nogle afgiftsforhøjelser; dem skal vi vedtage i huj og hast, og vi er jo så vant til, at afgiftsforhøjelser er noget, som man skal vedtage hurtigt, for at der ikke sker misbrug. Så er der guleroden bagi: et skattereformforslag, som så sandelig hører fremtiden til.

Hvad er det så, der skal finansiere denne skattereform? Ja, det siges jo dunkelt, at for at få forudsætningerne i orden for denne skattereform må vi nu lave disse afgiftsforhøjelser. Sandheden er jo, at provenuet af disse afgiftsforhøjelser er noget, som regeringen har hårdt brug for, fordi den har en vis legemsdel overordentlig meget bagud.

Når vi så kommer til skattereformen, skal den finansieres af andre ting, som ligger ude

i den dunkle fremtid, nemlig 5 mia kr. i besparelser på statsbudgettet for 1975-76. Hvad ved vi om dem? Intet. Jo, vi ved, og det er antydnet, at det skal hovedsagelig ske ved besparelser på det sociale område og på boligområdet. Det lyder lystigt, når vi betragter denne bukets sociale balance.

Ja vel, men det er ikke engang nok. Nej, den reform, man skal lave til nedsættelse af skatterne, skal finansieres yderligere af en momsreform pr. 1. januar 1975. Her skal der altså skaffes yderligere, for det er vel de 5 pct. momsforhøjelse, man tænker på, 5 mia kr. Det giver bare ikke så meget, for jeg tror da, at end ikke denne regering er i stand til at gennemføre en sådan momsforhøjelse uden at give sociale kompensationer.

Ja, så kan der laves en vis balance ved at omordne indkomstbeskatningen. Der er mange træk i det forslag, venstre lægger op, som i og for sig stemmer mig sympatisk. Der er dette, at man først og fremmest sigter på at lette beskatningen for arbejdsindkomsterne, og det er sagt direkte, det er indkomster mellem 30.000 og 80.000 kr. — jeg regner med, at det er bruttoindkomst og ikke skattepligtig indkomst. Det er også dér, jeg ville lægge lettelserne. Man forlænger proportionalsskattestrækket, og det vil muliggøre en forenkling af beskatningen. Man forhøjer bundfradraget, som det hedder, og gør det til et fradrag i skatten. Det synes jeg også er et sympatisk træk; bare kan man altså ikke klare alle problemerne vedrørende pensionistbeskatningen.

Men så er der den højt besungne fradragsreform. Her er jeg skeptisk, her er jeg næsten direkte imod. Man vil klare hele problemet om gældsætningslysten her i Danmark; det overforbrug, som gældsætningen giver anledning til, vil man klare ved at beskære de mest uskyldige låntagere. Man vil skære bunden ud af rentefradraget, de 4.000 kr. Det er de små låntagere, man altså her straffer. På samme måde med lønmodtagerfradraget. Man vil skære bunden ud af lønmodtagerfradraget og sige, at kun de, der har fradrag ud over 2.000 kr., kan få noget som helst fradrag. Der er jo ikke nogen social balance i disse forslag. Og så vil man afbalancere det med at sige: ja men så skal de private erhvervsdrivende forlods, før man ligner dem i skat, have et tillæg til deres indkomst på 2.000 kr.

[Ømann.]

Jeg vil gerne sige til finansministeren: Det er en direkte opfordring til dem, som har mulighed for at snyde, at de så skal snyde 2.000 kr. mere. Så balancen i den gulerod, der er hængt frem foran os, er ikke så overbevisende, at den kan opveje de store byrder, der er ved de afgifter, som vi nu skal til at forhandle om.

Jeg vil indrømme, at der blandt afgifterne også er nogle, som har visse argumenter for sig, men set som helhed må jeg sige, at forslaget er trivielt, og jeg tvinges til, da jeg ikke kender den sammenhæng, som de skal ses i — for den har finansministeren jo ikke åbenbart for os — at bedømme disse afgifter isoleret og se på deres sociale virkning, og vi må se på den valutamæssige virkning, for det er jo det, der er et af hovedargumenterne.

Giftskatterne, på øl, tobak, cigaretter, spiritus, kender vi jo udmærket incidensen af. Vi ved, hvordan de rammer: de rammer med den tunge ende nedad. Jeg vil sætte tommelfingeren nedad over for disse skatter; det er ikke det, vi har brug for i dette øjeblik.

Registreringsafgiften er jo en opfordring til at udsætte sin anskaffelse af bil, for den skal kun gælde til nytår. Det kunne der sådan set godt være noget fornuftigt i, men den er ikke særlig erhvervsvenlig. Den rammer jo et helt erhverv, og det skal vi nok få at vide, når deputationerne anmelder sig i aften og i morgen. Og så bygger man altså en importpukkel op, det ved vi jo godt. Det er altså kun en stakket glæde, man har ved et sådant forslag.

Vægtafgiften vil jeg mene er direkte social. Den hviler altså på dem, der i forvejen har køretøjer, den rammer bredt, og jeg synes, at så længe den ikke er afbalanceret med et tilbud om forbedring af den kollektive trafik, er den ikke særlig tillokkende.

De hårde hvidevarer: jeg synes også dér er grund til at sondre. Der er da nogle husholdningsmaskiner, som under de rådende samfundsforhold kan være ret så nødvendige: støvsugere, vaskemaskiner, men ellers kan det jo nok være meget fornuftigt at foranledige folk til at vælge lidt omhyggeligere, når de køber disse varer med indbygget forældelse.

Hvad angår elafgiften: kunne vi dog ikke

have opretholdt vores kampagne for at spare på lyset lidt længere? Kunne vi ikke have gjort det anderledes, lempede man ikke for hurtigt, tændte man ikke neonlysene i forretningerne lidt for hurtigt? Jeg synes, at denne afgift i hvert fald rammer meget bredt, og den rammer socialt forkeret.

Så er der lystbådeafgiften. Ja, jeg ved ikke rigtig. Det er vel noget, som finansministeren er faldet for, fordi der er blikfang i den, der er jo ingen penge i den, og der er meget stor administration i den, men det er noget, som folk har opmærksomheden henvendt på, og jeg kan da ikke sige, at jeg er imod den.

Hvordan er tidsbalancen så? Nu får vi altså nogle afgifter, som også rammer det indenrigs forbrug, som også rammer beskæftigelsen, og beskæftigelsen er vel hovedpunktet i dette. Hvordan vil tidsforløbet være, når disse afgifter sætter ind? Vil det forværre beskæftigelsessituationen, som vi kan vente bliver vanskelig til efteråret?

Jeg må sige som konklusion, at i det hele taget er disse trivielle forslag ikke særlig tillokkende, og der findes alternativer. Ja, vi skal måske nok gå forsigtigt med hensyn til en importafgift af hensyn til EF, men det havde vel været det, som vi sådan set skulle sigte på. Vi skal vel også være forsigtige og ikke gøre det, som italienerne har gjort med en deponeringsordning, men det er jo egentlig det, vi havde brug for.

Men der er da andre ting. Der var et forslag, som jeg tror SF var nogenlunde enig med socialdemokraterne om, om en afgift på 400 mill. kr. på erhvervsjendomme. Jeg tror da også, der er et udestående spørgsmål mellem socialdemokraterne og venstre om en kapitalvindingsskat, som nok kunne give lidt penge. Jeg tror, der er nogle folk, der siger: ja men vi oplever i disse dage en uhyre stigning på værdierne i jord og ejendom, er der dog ikke noget at hive ind her? Ville det dog ikke være retfærdigt?

Sådan kan man altså nævne en række alternativer, som ligger uden for denne regerings fantasi. Hvordan ligger det med landbrugets momskredit? Hvordan ligger det for resten med 2½ pct. afgiften? Det koster jo 500-600 mill. kr. at afskaffe den. Midt i denne uhyre store krise skal man altså til at afskaffe denne afgift. Det er besynderligt. Hvordan ligger det egentlig med de sorte

[Ømann.]

penge her i landet? Har regeringen ikke noget godt øje til dem? Hvordan ligger det med planer om en registrering af værdipapirer?

Vel, nu smadrer man altså et par erhverv med koldt blod, og det er jo udmærket for en liberal regering at gøre det. Det, der har overrasket mig i dag, er det bløde oplæg, der kom fra socialdemokraterne, de var meget velvillige, de vil åbenbart ikke have et valg. På den anden side kan oplægget sådan set kun glæde mig. Vi vil opmærksomt følge socialdemokraternes videre kurs efter arbejdsgivertilskuddet, efter tvangsoptasparingen. Det kan være meget interessant at se, hvor vidt man kan trækkes.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi vil ikke i kristeligt folkeparti på nogen måde unddrage os at tage et medansvar, heller ikke for upopulære love, som vi vist må sige at de her foreliggende om afgiftsforhøjelser i virkeligheden er. Vi forstår landets økonomiske situation. Vi har også erkendt, at hurtige indgreb er nødvendige for at rette vores handelsbalance op. Vi har erkendt, at vi ikke fortsat kan bruge 20 mill. kr. om dagen, som der ikke er produktionsmæssig basis for.

Altså er vi enige med regeringen i målsætningen, men vi må dog sige, at vi ikke er fuldt enige om de fremsatte forslag til afgiftsforhøjelser. På den anden side må vi sige, at med hensyn til forslaget til en skatteomlægning er vi enige i mangt og meget, så vidt jeg har nået at studere det, og det kan vel ikke undre, eftersom store dele af det synes at være taget ud af kristeligt folkepartis oplæg. Dog har man ikke turdet gå hele vejen, som vi har forestillet os man skulle gå, men et skridt på vejen vil vi da også være med til at gå, selv med partiet venstre.

Om de foreslåede afgiftsforhøjelser må vi også sige, at visse af dem har vi fremlagt eller i alt fald påpeget, fordi vi mente, at det var nødvendigt med en forbrugsbegrænsning, og at det var nødvendigt i den givne situation med et merprovenu. Men så må vi også sige, at vi ønsker visse ændringer i disse afgiftsforhøjelser, og at vi ønsker visse tilføjelser til disse forslag. Af de forslag, som jeg kun kortfattet skal give vores omtale af og vores

ønsker om ændringer i, er det første en beskatning af nydelsesmidler. Den ønsker vi sådan set gerne skærpet, sådan at man f. eks. hele vejen sætter den mellem 50 pct. og 100 pct. i vejret af de her foreslåede afgiftsforhøjelser; altså cigaretter skal f. eks. i stedet for at stige 2 øre stige 5 øre. Så er der selvfølgelig nogle, der vil sige: ja men det kan få provenumæssige konsekvenser, for så kan der være nogle, der holder op med at ryge, og andre, der holder op med at drikke så meget. Set fra min side, selv om jeg ryger en hel del, må jeg sige, at det var vist ingen skade til, om nogle holdt op med at ryge; og om nogle holdt op med at drikke så meget, gjorde vel heller ikke noget. Men selv om dette skulle ske, er jeg dog fuldt overbevist om, at provenuet alligevel vil stige, og det provenu, vi derved får frem, ønsker vi at bruge til at nedsætte den påtænkte afgift på 5 øre pr. kWh af elektricitet. For selv om hr. Erhard Jakobsen siger, at det ingen betydning har, man kan bare spare, så mener jeg, at det får uheldige konsekvenser for visse befolkningsgrupper, f. eks. den befolkningsgruppe, som har flere børn. Der kan man sige, at i alt fald når de kommer i den udgiftkrævende alder, hvor én skal læse tysk, én skal læse engelsk og én skal forbedre sig i matematik, kræver det stort set, at de får et rum hver. Mange har med anstrengelse formået at skaffe dem dette, men så må man jo også sørge for, at disse rum er opvarmede, og man må sørge for, at der er belysning i disse rum. Og endvidere, hvis de ikke har det rum, så kræver det da hos dem alle, at de skal i bad en gang imellem og vel vaskes i varmt vand. Ja men det koster også elektricitet. Tøjet skal vel også vaskes. Altså rammer det disse familier, som har flere børn, og derfor vil vi gerne være med til, om vi kunne nedsætte denne afgift på bekostning af at hæve afgifterne på nydelsesmidlerne, for dem kan man i alt fald undvære, hvis det skal være. Og hvis man ikke kan få sat denne afgift pr. kWh ned, mener jeg, det må være rimeligt, at man giver et ekstra børnetilskud som kompensation til disse familier.

I øvrigt må jeg sige, der er en vis fornuft i afgiften, fordi man derved er med til at hindre, at der bruges for meget af den energi, som er så dyr, og som vi må spare på. Deri er jeg helt enig, men jeg mener ikke, det må

[Arne Ejerregaard.]

have denne sociale slagside, hvor den rammer dem, som i forvejen er ramt hårdt af prisstigningerne, og derfor ønsker vi en omlægning på dette punkt.

Forslaget om forhøjelse af registreringsafgiften på personbiler og varevogne kan vi acceptere. Men der er dog én ting, vi finder uhensigtsmæssig, og det er, at de forhandlere, der står i dag måske med 50 biler, ikke kan få disse biler solgt. Det er urimeligt, at de skal have bundet kapital i disse biler, for hvis forslaget bliver gennemført, vil bilsalget stagnere fra og med i dag, og derfor mener vi, at de biler, som forhandlerne har fået hjem, ikke skal være omfattet af dette lovforslag. Det ville også være urimeligt, at de mennesker, som i dag eller i går har købt biler, men ikke har fået dem leveret endnu, pludselig får at vide, at nu skal bilerne stige så og så meget, fordi de ikke fik dem leveret inden gennemførelsen af lovforslaget.

Vægtafgiftsforhøjelsen skal jeg indrømme er hård. Men jeg indrømmer også, som jeg sagde til at begynde med, at vi er indforstået med, at vores økonomiske situation kræver en skrap lud, og derfor mener vi også, det må være rimeligt i den givne situation at være med til at gennemføre den.

Med hensyn til lystbåde synes jeg det er en ganske god idé, man har fået, at beskatte dem med 25 pct. Men var der ikke andre, jeg havde nær sagt lystmæssige ting, man kunne beskatte? Hvad med f. eks. præfabrikerede swimmingpools, som har et mægtigt opsving i øjeblikket, og som er energikrævende såvel i produktionen som i brugen? Var det ikke rigtigt at lægge en afgift også på dem, nu hvor man er så godt i gang? Med så godt i gang mener vi altså ikke noget negativt, men at vi må se at finde de muligheder, der er for at forbedre vores handelsbalance.

Altså må vi sige, at vi er positive i den givne situation over for hovedlinjerne i regeringens forslag, og jeg tør også sige, at vi er villige til at tage et medansvar, hvor upopulære lovforslagene end kan være. Dog må

jeg sige, at skal vi medvirke, må man nødvendigvis prøve på at tage hensyn til de områder, som jeg her har påpeget, og hvor vi mener man rammer den svageste gruppe hårdest.

Så må jeg endelig sige, at disse afgifter og afgiftsforhøjelser er jo kun kortsigtede løsninger, de løser ikke noget på lang sigt. Men vi har forstået, at man med de givne skatteoplæg og med regeringens indstilling til boligproblematikken vil være med til en samordning af disse problemer, så man får en langsigtet politik, som kan løse vores problemer med hensyn til, jeg må nok sige vores økonomiske uføre, som det har været i næsten de sidste 10 år, således at vi igen får balance i tingene.

Det skal altså ikke skorte på velvillig behandling fra kristeligt folkepartis side, og jeg kunne ønske at sige, at ville man fra regeringens og regeringspartiets side behandle vore forslag med en brøkdæl af den velvilje, som vi behandler regeringens forslag med, så ville vi have været særdeles taknemlige.

Knud Jespersen (DKP):

Det turde være klart, at det var med nogen interesse, vi lyttede til finansministerens tale i middags. Årsagen hertil er, at nu har man mange gange bebudet, at man ville komme med en virkelig gennemgribende række forslag, der kunne sanere Danmarks økonomiske forhold, skatte- og udgiftspolitik, inflation og betalingsbalance. Men der var jo ikke så meget at hente i finansministerens tale ud fra vores opfattelse. Der var dog én ting, idet finansministeren kom til at bekræfte den af os fremsatte påstand under finanslovdebatten, at den vurdering, der var grundlaget herfor, end ikke kunne holde længere end til grundlovsdag. Nu kommer de lovforslag, der skal redde nationens økonomi, og man kan stille spørgsmålet: er der her tale om at sætte ind over for det, der har skabt problemerne? Er der tale om inds greb mod jordspekulationen? Nej, den skauhindret have lov til at fortsætte i stigningl-

[Knud Jespersen.]

takten 6-7 mill. kr. i timen. Indeholder de begrænsninger i forbruget for dem, der har de store værdistigninger, eller er det indgreb over for storkapitalens skatteunddragelser, der i fjor beløb sig til 17 mia. kr.? Det er det heller ikke. Og der er heller ikke tale om, at man tager fat på nogle af de urimelige mangler, som er fremkaldt af landets handelspolitik, hvor nye stigninger i fællesmarkedet automatisk rammer os.

Da vi så lyttede til afsnittet om offentlige besparelser, slog det os, at det kunne tænkes, at forsvarsministeren ville trække sit andragende om 598 mill. kr. til nye kampvogne tilbage, men det er der heller ikke tale om. Disse områder er fortsat tabu.

Det er ikke længe siden, folketinget vedtog et arbejdsgivertilskud på 2 mia. kr. Denne beslutning havde det været passende at annullere, hvis man virkelig ville sanere og samtidig undlade at opkræve den besluttede bundne opsparing. Nej, regeringen svigter ikke sine idealer. Den fremholder nemlig de muligheder, der er for en løsning, der belaster dem, der bærer byrderne, og gør sig ingen ulejlighed for at fremkalde en anden byrdefordeling.

Nu skal der opkræves nye afgifter. Biler skal gøres dyrere, som om de ikke var dyre nok, og betragtes som en slags luksus. Man burde erindre sig, at når den kollektive trafik forsømmes eller saboteres, når taksterne uafbrudt forhøjes, er der mange mennesker, der har brug for transportmidlet til arbejdspladsen.

Vægtafgiften skal sættes i vejret med det resultat, at de nuværende biler bliver dyrere og priserne for brugte biler automatisk vil gå i vejret.

På listen over de varer, der skal fordyres, er også køleskabe, tv, radioapparater plus andre såkaldt hårde hvidevarer. Det vil ikke alene betyde en højere anskaffelsespris for dem, der ikke har dem — som om det ikke var dyrt nok — men det kan også betyde, at man rammer beskæftigelsen i disse industriområder.

Jeg ved ikke, om finansministeren har gjort sig overvejelser i den retning. I forvejen er der problemer i radioindustrien, og de vil blive større. Og så skal priserne, jeg var lige ved at sige naturligt, endnu en gang

sættes op på øl, cigaretter m. v. Formålet er, sagde finansministeren, og det tror jeg hele befolkningen skal erindre sig, at dæmpe efterspørgslen, men de indtægtsgrupper, man rammer gennem lovforslaget, er dem, der i forvejen ikke kan klare det nødvendige behov. Altså de samme skuldre skal bære de nye byrder. Resultatet heraf bliver ingen bedring i betalingsbalancen, men sandsynligvis en større ledighed.

Sammenhængen i et moderne industrisamfund mellem alle områder er indlysende, og foranstaltninger kan derfor få betydning langt ud over det mål, man sigter efter.

I sin tid talte socialdemokratiet om stor arbejdsløshed og omfattende rystelser i økonomien, da priserne på cigaretter blev forhøjet med 1 øre. Ak ja, det var dengang. Jeg lyttede med megen undren til den socialdemokratiske ordførers balanceakt: der var noget, der var godt, og noget, der var mindre heldigt, men man ville kigge på hele historien.

Med en anden flot håndbevægelse vil regeringen lade priserne på el gå op med 5 øre pr. kWh. Så kan folk, som det siges, bare nedsætte forbruget. Har man da endnu ikke forstået i finansministeriet, at energipengeafpresningsperioden betød, at man begrænsede forbruget af el, og at den enkelte families omkostninger til olie og varmekonsum gik i vejret? Har man ikke forstået, at der skal åbnes for helt nye økonomiske kilder? Det har vi peget på. Vi er nemlig principielt modstandere af enhver form for skat på forbruget. Indirekte skatter er altid uden progression, ja, tillige med omvendt progression. De, der tjener lidt, kommer til at betale meget, de svarer nemlig skat af hele deres beskedne indtægt, mens de, der tjener meget, næsten ikke kommer til at betale de indirekte skatter og ofte har en skattetrækprocent på nul.

Ud over de forelagte afgifter har regeringen også planer om at lave en momsforhøjelse før udgangen af dette år på 5 pct. Jeg vil gerne spørge finansministeren, om det forslag, der mangler, var det, der indeholdt forslaget om 5 pct. momsforhøjelse. Har man nu fundet ud af, at det skulle vente lidt?

Forbrugsskatter, bortset fra direkte luksus, er en asocial metode til begrænsning af

[Knud Jespersen.]

forbruget. Vi er derimod tilhængere af, at skat betales af al fortjeneste, ikke af den måde, hvorpå fortjenesten anvendes.

Om man havde gennemført kommunisternes forslag — men det vendte finansministeren sig imod — så ville de 17 mia kr. i dag være underkastet beskatning, og den skattefri bundgrænse kunne for statsskatternes vedkommende hæves til 30.000 kr. pr. indtægt. Det er sådan en byrdefordeling, vi tilstræber med en virkelig social og progressiv linje i en demokratisk skattereform.

Som sagt, kilden skal søges helt andre steder, nemlig i den købekraft, der ikke modsvares af reel produktionsindsats, eller positivt sagt, fra de arbejdsfrie formueforøgelser, der opstår i kraft af kapitalgevinsterne først og fremmest på jord og andre faste ejendomsværdier.

Vi har tidligere anslået, at der i kraft af disse kapitalgevinster er sket en reel formueforøgelse for ejerne af disse faste værdier på 40-50 mia kr. fra 1965 til 1973. Dette skøn var med vilje i underkanten. Det rigtige tal ligger uden tvivl højere, antagelig nærmere 60 mia kr., når man regner ud fra de senest fremkomne tal for ejendomsprisudviklingen.

Da alle hidtil foretagne opgørelser af gældsudviklingen viser, at gælden i fast ejendom ligger konstant mellem 40 og 45 pct. af ejendomsværdierne, opgjort på handelsværdibasis, endda med svagt stigende tendens, kan man med sikkerhed gå ud fra, at de 60 mia kr., som de reelle kapitalgevinster er steget med i årene 1965-73, er belånt med i hvert fald 25 mia kr., som er brugt til at forøge den reelle efterspørgsel med. Det svarer til omkring 3 mia kr. om året, altså ikke ret langt fra det, som vort betalingsbalanceunderskud har udgjort i gennemsnit om året i den betragtede periode.

Men hvad får vi nu fra regeringen? Oven på disse afgifter, der betegnes som midlertidige — sådan er mange forhøjelser blevet permanente — skal der foretages en omlægning af skattepolitikken. Ganske snedigt kædes de to ting sammen, så befolkningen skal få den opfattelse, at kræves der ikke nye skatter op, kan trækprocenten ikke nedsættes. Midt i afgiftsbyggen lokkes det skatteklippede folk med løfter om, at efter at det nu har gjort så ondt, vil det blive bedre

den 1. januar 1975. Det er ikke første gang, noget sådant prøves, det er faktisk sket hver gang, der er blevet foretaget sociale eller uddannelsesmæssige forringelser. Men indtil nu har befolkningen kun fået det sure, det gode havde en ubehagelig tilbøjelighed til aldrig at blive til noget.

De lokkende skattelettelser er gjort helt afhængige af de nye afgifter og af de offentlige besparelser, og disse offentlige besparelser kan ventes at omfatte sociale ydelser, boligsikring, adgangs begrænsning, dårligere uddannelsesstøtte, højere priser på fritidsinstitutioner osv. Alle bør erindre sig, at regeringens samlede oplæg, inklusive de bebudede skattelettelser, ikke har til formål at øge købekraften. Man skal ikke have flere penge til rådighed til forbrug, men derimod mindre. Det passer uskønt ind i regeringens holdning til den økonomiske politik. Befolkningen skal arbejde mere, bruge mindre og spare op. Lønindkomsterne dækkes mere end fuldt ud, nærmere præciseret, hvis regeringen ikke har regnet på det, med omkring 200 pct. af den samlede forældingsværdi, der skabes i produktionsvirksomhederne, og som realiseres ved virksomhedernes salg.

Først den dag, da virksomhederne ikke længere skal sælge deres produkter med en marginalfortjeneste og derfor giver sig til at nedskære produktionen og afskedige arbejdskraft, kan man rejse det spørgsmål, om vi har nået en grænse, hvor arbejds lønningernes højde begynder at true ligevægten i økonomien. Men den grænse er vi, når hele samfundet tages under ét, meget langt fra at have nået. Det er med andre ord ikke lønindkomsterne, der er kilden til vores store forbrug. Nu skal almindelige forbrugere holde for, de, der for hver krone, de har til rådighed til sig selv, først må præstere arbejde til en værdi af 2 kr. til en arbejdsgiver, hvorefter det offentlige endda lægger beslag på 35-40 øre af den krone, der er til rådighed.

Regeringen har handlet ud fra, at noget måtte der gøres. Derfor kommer disse planer om nye skatteobjekter, endog med den spottende tilføjelse, at så falder trækprocenten og betalingsbalancens underskud. Det havde været mere rimeligt at foretage en importregulering og standse den ukontrollerede udenrigshandel. Man kunne også, da regeringen alligevel skal til at forhandle med

[Knud Jespersen.]

EF om, hvad vi må gøre, og hvad vi ikke må gøre, have valgt den italienske vej, der beskyttede landets økonomi.

Det er kapitalismens krise, vi behandler, og det er kriseforslag, der her er tale om. Det er det, der slår igen i landets økonomi. De mange forslag til løsninger fra PP II til de nye nedskæringsforslag viser, at administrationen af det syge kapitalistiske samfund er blevet mere og mere vanskelig.

Sammenfattende kan det fra vores side siges, at kun helt nye løsninger kan ændre byrdefordelingen, kan bryde storkapitalens magt, og vores mål er naturligvis uafbrudt at fremholde, at der må et helt nyt, et socialistisk, system til. Derfor vil vi heller ikke være medvirkende til en forværring for de mange, der bedragerisk stilles i udsigt, at så bliver det godt. Det kan være svært at vurdere, hvor mange der bliver ramt af disse forslag, men det er ikke svært at se, at dem, man ikke rammer, er millionærerne, dem med nul-indkomsterne, og det er ikke de store jordspekulanter kæmpemæssige fortjenester. Derimod rammer man dem, der skal bruge hele deres beskedne fortjeneste, fra arbejdere til pensionister, fra lærlinge til uddannelsessøgende, for at opretholde en minimumslevestandard. Fortsættelsen af denne politik vil ikke gavne nationen, ikke bedre betalingsbalancen, men skade et stort antal af de arbejdende i vores land.

Jeg synes, der er grund til ved denne debat fra vores side at gentage vores advarsel, såvel da regeringen blev født, som da man lavede det sidste økonomiske forlig. I hele dens korte liv har den ganske konsekvent vendt sig imod arbejderindtægter og dermed ligestillede. Derfor bør den naturlige konklusion da også være, at regeringen træder tilbage og giver befolkningen en chance for at vælge en ny politik.

De partier i denne sal, der måtte fristes til at acceptere de lovforslag, der her er fremsat, bør erindre sig, at nok er danskerne tålmodige, men vi nærmer os bristepunktet, skattebristepunktet, bristepunktet for svegne løfter, og dette kan meget vel føre til, at man handler med voldsomhed under de kommende overenskomstforhandlinger for dog at sikre, at man får en nogenlunde tålelig levestandard.

Jeg vil også gerne spørge: er der ikke grund til i socialdemokratiet at overveje meget stærkt at undsige disse lovforslag? De er en del af regeringens samlede økonomiske politik. Regeringens samlede økonomiske politik går ud på begrænsninger i forbruget, og på den baggrund gennemførte man det sidste forlig. Dengang sagde socialdemokratiet: det bliver godt efter tvangsparsparingen, det bliver godt efter arbejdsgivertilskudet. Nu skal man passe på, for hvis man siger, at det bliver godt efter 1. januar 1975, så fanger bordet, så fanger regeringens økonomiske politiske cirkel på ny, og da vil man ikke alene modtage historiens, men også vælgernes dom for ikke at handle ud fra det, der var rigtigt, for ikke at gribe ind over for det, der var kilden til vore vanskeligheder, i stedet for uafbrudt at belaste de mange, der i forvejen har for lidt.

Poul Westergaard (DR):

Det regeringsoplæg, som vi i dag har fået forelagt og har imødeset med forventning, indeholder dels nogle langsigtede forslag og tanker om en reform af vores indkomstbeskatning, dels nogle kortsigtede forslag om nye og til dels midlertidige afgifter, som jo nok har sammenhæng med de langsigtede reformplaner, men som måske alligevel nok så meget er begrundet i den alvorlige betalingsbalanceudvikling.

Jeg vil gerne først gøre nogle bemærkninger om disse kortsigtede afgiftsforslag og derefter nogle bemærkninger om de mere langsigtede reformplaner.

Det har hele tiden stået retsforbundets folketingsgruppe lysende klart, at det få måneder gamle 4 parti forlig mellem venstre, socialdemokratiet, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti om en kortsigtet økonomisk saneringspolitik ikke ville løse vores øjeblikkelige økonomiske problemer. Det ville det ikke, fordi det indlysende behov for større offentlige besparelser ikke kunne tilgodeses takket være socialdemokratiets kraftige beskæring af regeringens spareønsker. Det kunne det ikke, fordi det indeholdt en komplet uforståelig udpumpning af købekraft på 1.900 mill. kr. til arbejdsgiverne, og den kunne ikke opvejes af den lige så uforståelige bundne opsparing. Det ville ikke løse problemerne, fordi det

[Poul Westergaard.]

gik helt uden om det meget væsentlige og det meget påtrængende problem omkring den omsiggribende jordspekulation.

Alt det har vi tidligere sagt, og vi må nu opfatte regeringens krisebuket af nye afgiftsforslag som en klar bekræftelse af denne vurdering. Dette er da også bekræftet af den seneste udvikling i vores samhandel med udlandet og i den fortsatte inflationsudvikling.

Vi ville derfor også være i vores gode ret til over for regeringen, der nu kommer med disse nye kriseforslag, at sige: regeringen og dens forligspartier må selv om at rage kastanjerne ud af ilden, vi har hverken lod eller del i denne fejlslagne politik.

Vi er imidlertid enige med regeringen i, at den økonomiske situation nu tegner sig så sort, at der, sådan som finansministeren har udtrykt det, må en kursændring til. I den udstrækning de foreliggende 6 afgiftsforslag hænger sammen med regeringens ønsker om en skattereform med virkelig mærkbare indkomstskattelettelser, indebærer de elementer, der peger i retning af en sådan nødvendig kursændring.

Også på det korte sigt må vi være enige med regeringen i, at en bremse på det samlede forbrug er nødvendig. Selvfølgelig må det især være vanskeligt for regeringen at forklare befolkningen, hvorfor det nødvendigvis igen skal være det private forbrug og de private vogne, der skal holde for, og at forslag herom kommer samme dag, som regeringen i finansudvalget foreslår at købe kampvogne til 500-600 mill. kr. Mon ikke vi på denne nye baggrund kan få tilvejebragt lidt mere sammenhæng og lidt mere logik i tingene fra regeringens side? Kan vi det, vil vi i hvert fald ikke på forhånd afvise at tage medansvar for den midlertidige neddæmpning i forbruget og i importen af såkaldte luksusvarer: biler, farvefernsyn og lystbåde, sådan som regeringen har foreslået. Hvis vi ikke skal komme ud for at måtte præstere større ofre end at give lidt afkald på disse områder for at få orden i tingene, så overlever vi det nok.

Jeg skal ikke her ved denne første behandling gå i detaljer med de enkelte af de 6 lovforslag. Der er i min gruppe betænkeligheder ved at acceptere især forhøjelsen af registreringsafgiften på varevognene, og der

er heller ikke nogen udstrakt begejstring for elafgiften, selv om der også er forståelse for, at det, ikke mindst i betragtning af energi-problemerne, måske ikke er så dårlig en afgift endda. Men det afgørende for vores endelige stillingtagen er naturligvis, om vi kan få garantier for, at vi ikke endnu en gang forgæves skal pålægge befolkningen nye byrder. Og kan vi det, hr. finansminister? Er der hold i løfterne om skattelettelser næste år på 10 mia kr.? Er der finansiel dækning for en indkomstskattereform med dette resultat? Det er der måske, men dette ting har i hvert fald ikke fået at vide, hvori denne dækning består. Der er nok små 400 mill. kr. i de giftskatteforhøjelser, som er foreslået, og her kunne måske uden skade hentes lidt mere, det ved jeg ikke. Der er vel også ca. 600 mill. kr. i den foreslåede vægt-afgiftsforhøjelse, der er måske 400 mill. kr. i den foreslåede elafgift, og så siger regeringen noget forholdsvis konkret om yderligere besparelser på 2,1 mia kr. Det giver i alt, sådan som jeg regner det ud, 3½ mia kr., og så mangler der immervæk de 6½ mia kr.

Her understreger regeringen så det meget ønskelige i yderligere offentlige besparelser. Regeringen siger op til 5 mia kr., og det ønske deler vi, men der er ikke noget konkret om, hvordan disse besparelser tænkes gennemført. Til denne usikkerhed følger regeringen så et ønske om en momsforhøjelse på 5 pct. Jeg ved ikke, hvorfra regeringen har fået det indtryk, at der hos de politiske partier i denne sal, lige bortset fra partiet centrum-demokraterne måske, skulle være stemning for en momsforhøjelse. Alle andre partier afviste før valget mere eller mindre klart talen om momsforhøjelser. Det gjorde vi også. På den baggrund må jeg efterlyse et lidt mere troværdigt og realistisk økonomisk grundlag for de lovende løfter om indkomstskattelettelser, hvis vi skal kunne tro på, at der denne gang vil være rimelighed i at tage et medansvar for de forslag, som regeringen har lagt frem til denne første behandling i dag.

Derfor imødeser vi med forventning regeringens supplerende spareplan, og derfor må vi stille det yderligere spørgsmål, om der da efter regeringens opfattelse ikke er behov for at gøre noget som helst ved den galoperende prisstigning på jord og fast ejendom.

[Poul Westergaard.]

Efter vores opfattelse kan der ikke knyttes megen tillid til en langsigtet politik, der igen lader dette problem ligge. Altså, hvor alvorligt mener regeringen det med sin snak om offentlige besparelser? Kan spareviljen eventuelt udstrækkes til også at omfatte en standsning af udbetalingen af de resterende arbejdsgivertilskud? Skal vi have gjort noget ved jordspekulationen? Er regeringen indstillet på at vise tilbageholdenhed også med hensyn til statens investeringsplaner, også på det militære område? Disse spørgsmål må vi have besvaret, før vi kan vide, om vi rent faktisk har noget at have vores gode vilje til at tage et medansvar i.

Finansministeren (Anders Andersen):

Jeg skal skåne tinget og undlade at gå ind i en polemik med de enkelte ordførere, der har udtalt sig her i dag. Jeg tror ikke, det tjener noget formål. Jeg har naturligvis med stor interesse lyttet til de mange bemærkninger, der er gjort, og fortrinsvis hæftet mig ved de positive.

Trods de kritiske bemærkninger, der kom fra de forskellige ordførere, var det alligevel, ligesom der bag ved den kritik, der blev rejst over for en række enkeltheder i disse lovforslag, lå en erkendelse af, at den situation, som Danmark står i rent økonomisk, nu pålægger hvert enkelt parti et medansvar for en reel løsning. Jeg opfattede dette som et positivt træk, der gik igennem de fleste af ordførernes taler.

Jeg vil gerne knytte nogle bemærkninger til et par af de ting, som man har beskæftiget sig meget med. Der er igennem indlægene gået, jeg kunne næsten sige en vis nysgerrighed efter at få at vide, hvad det er for besparelser, regeringen agter at gennemføre ud over de 2,1 mia kr. besparelser, jeg udtrykkelig nævnte i fremsættelsestalen i midt-dags. Det lå ligesom bagved, at man nok ikke havde disse forslag parat.

Jeg vil gerne sige, at vi har intet at skjule i så henseende. Disse forslag ligger parat og kan tilstilles udvalget, hvis man ønsker det. Vi ønsker at lægge disse forslag frem som et forhandlingsgrundlag, men jeg vil gerne understrege, at besparelsesforslagene i og for sig ingen direkte sammenhæng har med de afgiftsforslag, vi diskuterer her. Besparelses-

forslagene må ses i sammenhæng med den skattereform, der er tale om, og det er vigtigt, at forudsætningen for skattereformen — den skal vi ikke drøfte her i dag — og for de skattelettelser, den indeholder, er, at der gennemføres besparelser. Jeg ser gerne, at det bliver mere end 5 mia kr., så kunne den dækning, der skulle hentes ind fra anden side, blive mindre, men jeg har en fornemmelse af, at der skal ikke ubetydelige kræfter til alene for at nå op på 5 mia kr. for det kommende finansår. Jeg gør opmærksom på, at en besparelse på 5 mia kr. i det kommende finansår vil kunne videreføres med stigende effekt i de efterfølgende finansår. Derfor er det vigtigt, at der er vilje til at gå med til gennemførelse af disse besparelser. Det er ikke regeringen, der kan afgøre, om man skal nå op på besparelser på 5 mia kr. Det er heller ikke regeringen, der kan afgøre, om de skattelovforslag, vi har lagt frem, vil kunne gennemføres i dette ting. Det er folketinget, der afgør, om der kan blive et flertal for den helhedsløsning, den politik, som vi fra regeringens side har lagt frem.

Et andet spørgsmål, der har været draget ind i debatten, er boligpolitikken, og det er nok vigtigt, at der har været forventninger om, at man på et tidligere tidspunkt skulle ind i realitetsforhandlinger om en boligløsning. Jeg vil gerne understrege, at når disse realitetsforhandlinger ikke hidtil har kunnet gå ind i en, skal vi sige praktisk fase, hænger det sammen med, at vi fra regeringens og fra venstres side måtte betragte det som en væsentlig forudsætning, at man under en forhandling om en boligpolitisk løsning havde regeringens skatteforslag liggende, fordi de vil have en vis indflydelse, og jeg kunne for øvrigt godt tænke mig en vis positiv indflydelse, på muligheden for at finde en fælles løsning også på dette område. Jeg vil gerne tilsige min medvirken til, at vi hurtigst muligt kommer ind i realitetsdrøftelser om de boligpolitiske problemer med udgangspunkt i det oplæg, regeringen her i dag har fremlagt.

Jeg har ønsket at præcisere dette helt klart og tydeligt, fordi vi fra regeringens side gerne vil medvirke til løsninger på disse vigtige områder.

Må jeg sige, at de kritiske bemærkninger af forskellig karakter, der har været frem-

[Finansministeren.]

ført over for de forskellige afgiftsforslag, kunne, hvis jeg ville uddrage kvadratroden deraf, næsten medføre, at der ikke blev andet end skindet tilbage, og så har vi ingen løsning.

Jeg håber, at det under den udvalgsbehandling, som nu skal foregå, vil vise sig, at der kan samles et flertal for tilstrækkelig mange af disse forslag. Jeg siger udtrykkelig tilstrækkelig mange, for det kan ikke hjælpe, at man går ind for at gennemføre halve løsninger, så vi i løbet af nogle måneder igen står i den samme situation. Nu må dette folketing efter regeringens opfattelse tage arbejdstøjet på, tage ansvaret for, at det kan gøre ondt hist og her. Regeringen har lagt forslagene frem. Vi har på forhånd taget vort ansvar. Vi anmoder nu om, at der i folketinget vil være et tilstrækkelig stort flertal, der vil påtage sig et medansvar.

Jeg er parat til under udvalgsbehandlingen at yde en hurtig bistand i alle tænkelige spørgsmål, der kan blive rejst.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 9. maj, kl. 10 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmedlem Normann Andersen.*
- 2) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Normann Andersen.*
- 3) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsmæssig uddannelse af specialarbejdere m. fl. og omskoling.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om kommuneskat.

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til fredningslov for Grønland.

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af kildeskatteloven. (Optrækning af restskat, beskattning af folke- og invalidepensionister m. fl.) [af Grünbaum m. fl.].

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1973-31. marts 1974.

9) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den i København den 5. april 1974 undertegnede overenskomst mellem Danmark og Sverige om beskyttelse af Øresund mod forurening.

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om nordisk samarbejde.

11) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Miljøbeskyttelseskonventionen mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige med protokol.

12) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ophævelse af lov om Statens Kunstfond [af Ib Christensen m. fl.].

13) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ophævelse af lov om statstilskud til orkestre uden for hovedstadsområdet [af Ib Christensen m. fl.].

[Formanden.]14) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ophævelse af lov om statstilskud til et landsdelsorkester for Sjælland [af Ib Christensen m. fl.].

15) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om film og biografer [af Ib Christensen m. fl.].

16) *Første behandling af:*

Forslag til lom om ændring af lov om teatervirksomhed [af Ib Christensen m. fl.].

Mødet hævet kl. 19.59.
